

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณเรื่อง การจัดกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา ย่านท่าช้าง - ท่าพระจันทร์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่มีชุมชนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรม ร่วมสื่อสาร เล่าเรื่องราว ผ่านพฤติกรรม และวิถีชีวิตของชุมชน โดยศึกษากิจกรรม สภาพแวดล้อม ความต้องการของชุมชน และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อสร้างเครื่องมือในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรม สภาพแวดล้อม และความต้องการของชุมชนที่มีผลต่อการจัดกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ประชากรตัวอย่างที่ศึกษาประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ใช้งานประจำ ที่อาศัยอยู่ในชุมชนท่าช้าง ท่าวัง และท่าพระจันทร์ ทุกครัวเรือน ทั้งสิ้นจำนวนประมาณ 215 ครัวเรือน และกลุ่มผู้ใช้งานชั่วคราว ที่เข้ามาใช้พื้นที่ 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียน นักศึกษา กลุ่มบุคคลที่สัญจรผ่าน นักท่องเที่ยวชาวไทย กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ และกลุ่มพระสงฆ์ เป็นต้น

เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย แบบสังเกตการณ์ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งการเก็บข้อมูลออกเป็น 2 ช่วง ช่วงแรกใช้แบบสังเกตการณ์ ทำการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล 2 ครั้ง ด้วยการบันทึกภาพถ่าย และการรังวัด ร่วมกับแบบสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์บุคคลสำคัญ 2 ท่าน ได้แก่ หม่อมหลวงวัลวิภา บุรุษรัตนพันธุ์ และรองศาสตราจารย์ จิราภา วรเสียงสูง ในช่วงหลังใช้การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม โดยทำการแจกแบบสอบถามกลุ่มผู้ใช้งานประจำทุกครัวเรือน ได้รับการตอบแบบสอบถามกลับมาเพียงจำนวน 50 ชุด และทำการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามกลุ่มผู้ใช้งานชั่วคราวจำนวน 400 ชุด ซึ่งคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้อย่างสำเร็จรูปของ ทาโร ยามาเนะ (Taro Yamane) ณ ความคลาดเคลื่อน 0.5% กำหนดการสุ่มโดยสุ่มตามสัดส่วนเวลา แบ่งเป็นช่วงวันธรรมดา (วันจันทร์ - วันศุกร์) และช่วงวันหยุด (วันเสาร์ และวันอาทิตย์) ร่วมกับแบบสัมภาษณ์ โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ชุมชนจำนวน 22 คน และบุคคลสำคัญ 3 ท่าน ได้แก่ นายภูวดล สายเสมา เจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานคร นายสมชัย เริ่มตระกูล ผู้นำชุมชนท่าพระจันทร์ และนายสมจอง รองแก้ว ผู้นำชุมชนท่าวัง

วิเคราะห์ข้อมูล โดยช่วงแรกทำการจัดกลุ่มข้อมูลตามประเภทของกิจกรรม และสภาพแวดล้อม จากนั้นทำการศึกษาค่าความสัมพันธ์ทางเนื้อหาระหว่างกิจกรรม และสภาพแวดล้อม รวบรวมความถี่จากค่าความสัมพันธ์ที่มากที่สุด 5 อันดับแรกของทั้งกิจกรรม และสภาพแวดล้อม นำมาแทนค่าคะแนน โดยค่าความถี่ที่มากที่สุดเป็นอันดับแรกของทั้งกิจกรรม และสภาพแวดล้อม ให้ 5 คะแนน ค่าความถี่ที่มากที่สุดเป็นอันดับ 2 ของทั้งกิจกรรม และสภาพแวดล้อม ให้ 4 คะแนน

และค่าความถี่ที่มีค่าเป็นอันดับที่ 3 4 และ 5 ให้คะแนน 3 2 และ 1 ตามลำดับ จากนั้นทำการรวบรวมคะแนนทุกคู่กิจกรรม และสภาพแวดล้อม จัดลำดับผลคะแนน เพื่อสรุปเป็นผลเบื้องต้นถึงแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ย่านท่าช้าง - ท่าพระจันทร์ ในขณะที่ช่วงหลังใช้การวิเคราะห์ผลด้วยระบบสถิติร้อยละ โดยเริ่มจากการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของชุมชนกับกิจกรรม และความต้องการของชุมชนกับสภาพแวดล้อม เพื่อหาความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน และการเข้าใช้พื้นที่ของสภาพแวดล้อม รวมถึงศึกษาความต้องการรูปแบบการจัดกิจกรรมของชุมชนย่านท่าช้าง - ท่าพระจันทร์ ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัยโดย กิจกรรมที่มีผลต่อการจัดกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประกอบด้วย 31 กิจกรรม ใน 6 ประเภทของกิจกรรม ในขณะที่สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการจัดกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประกอบด้วย 23 สภาพแวดล้อม ใน 4 ประเภทของสภาพแวดล้อม กลุ่มผู้ใช้งานชั่วคราว มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมรถรางชมเมืองมากที่สุด (ร้อยละ 5.97) และมีความต้องการเข้าใช้พื้นที่ในสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มากที่สุด (ร้อยละ 7.22) รวมถึงมีความต้องการจัดกิจกรรมตามเทศกาล และงานวัด แนวน้อยคนมากที่สุด (ร้อยละ 25.25) ในขณะที่กลุ่มผู้ใช้งานประจำ มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมลอยกระทงมากที่สุด (ร้อยละ 6.51) และมีความต้องการเข้าใช้พื้นที่ในสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มากที่สุดด้วยเช่นกัน (ร้อยละ 7.69) รวมถึงมีความต้องการจัดกิจกรรมตามเทศกาล และงานวัด แนวน้อยคนมากที่สุด (ร้อยละ 23.29) นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรม สภาพแวดล้อม และความต้องการของชุมชน มีความต้องการจัดกิจกรรมเทศกาลลอยกระทง และการเดินรถรางชมเมือง ครอบคลุมพื้นที่ท่าพระจันทร์ ลานคนเมือง ตลอดจนมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในแนวย้อนยุค ที่สื่อถึงความเป็นไทย

Abstract

This quantitative research, Activity for Cultural Tourism: A Case Study of Tha Chang - Tha Phra Chan, aims to present the design of cultural tourism activities which are constructed and presented by the participation of the community and to analyze the correlation between activities, environment, and community's need effecting to cultural tourism of the community.

Research population consist of 215 households in Tha Chang, Tha Wang, and Tha Phra Chan who are community's population and outside visitors such as students, Thai tourism, foreigner tourism, and ecclesiastic group.

Research instrument are observation, questionnaire, and interview guideline. Data gathering started by 2 times site observation by photography and the site survey. Secondly, the researcher interviewed M.L. Wanvipha Boorutrattanapan, Associate Professor Jirapha Woraseangsuk, and the others. Thirdly, the researcher used questionnaire for collecting data from 50 households and 400 outside visitors which were research samples. The sample's size, 400 outside visitors calculated by Taro Yamane's concept at 0.05 significant level and were collected by time proportion selection of a week. Lastly, the researcher interviewed the 25 famous people of the community; 22 community's population and 3 readers such as Mr. Poowadol Saisema, Mr. Somchai Reamtrakool, and Mr. Somjong Rongkeaw.

Data analyzing started by types of activities and environment analysis and correlation analysis between contents of activities and environment. Secondly, the researcher analyzed the activities by the frequency ranking and statistical analysis. Percentage and correlation were main statistics which had been used for data analyzation.

The research results pointed that there were 31 activities in 6 types of activities and 23 environments in 4 types of environments which effected to the cultural tourism. The activities which outside tourism group need most were site seeing (5.97%), resting in Thammasat University (7.22%), traditional activities especially festival and Thai spirit activities (25.25%). The community's population need Loy Kratong festival (6.51%),

resting in Thammasat University (7.69%) and traditional activities especially festival and Thai spirit activities (23.29%). Moreover, the correlation reflected that activities, environment, and community's need correlated with cultural tourism's activities. The activities which should exhibit in these areas are Loy Kratong festival, site seeing, and resting in Thammasat University.

